СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVI. Ч. 280. Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 1. грудня, 1928.

VOL XXXVI. No. 280. Jersey City, N. J., Saturday, December 1, 1928. THREE CENTS.

УКРАЇНЦІ ДЕМОНСТРУЮТЬ ПЕРЕД ПОЛЬСЬКИМ КОНСУЛЯТОМ

ЩОБ ЗАПРОТЕСТУВАТИ ПРОТИ ПОЛЬСЬКИХ ЗВІРСТВ У ЛЬВОВІ. ДІВЧАТА НОСИЛИ ТАБЛИЦІ З ВІДПОВІДНИМИ НАПИСАМИ І РОЗДАВАЛИ ПРОХОЖИМ ЛЕТЮЧКИ З ПОЯСНЕННЯМИ ПОДІЙ У ЛЬВОВІ.

НЮ ЙОРК, 29. листопада. — В Свято Подяки нюйорські Українці влаштували демонстрацію перед польським консулятом при Третій Евені і 57 вулиці з приводу польських погромів, доконаних на Українцях у Львові в днях 1—4 листопада сього року.

Демонстрація мала мирний характер і поліція не мала причини до інтервенції.

Українські дівчата носили таблиці з великими англійськими написами: „Ми протестуємо проти польських погромів, доконаних над Українцями у Львові", і „Польські студенти й поліція убивають українські жінки та палять українські інституції у Львові, Галичина".

Демонстрація тревала дві і пів години. Демонстранти роздавали прохожим летючки в англійській мові з поясненням подій у Львові.

ГУВЕР ЇДЕ ДО ПОЛУДНЕВОЇ АМЕРИКИ.

А СВЯТО ПОДЯКИ ВІДБУВ НА КОРАБЛІ.

З КОРАБЛЯ МЕРИЛЕНД, 29. листопада. — Сьогодня на кораблі свято. Відправлено богослуження, в якім взяли участь Гувер і Мисис Гувер. Підчас богослуження змовлено молитви за подужання англійського короля Юрія.

Відсвяткувавши день Подяки з індиком і иншими присмаками, готуються всі до другого свята, коли будуть переїздити рівник.

В суботу прибуде Гувер до Еквадору і вступить на землі Полудневої Америки.

ЗА РЕВІЗІЄЮ ТАРИФИ.

І ТО НЕГАЙНО, ЩОБИ ДОПОМОГТИ ФАРМЕРАМ. ДОМАГАЄТЬСЯ СЬОГО СЕНАТОР КАППЕР.

ВАШИНГТОН, 29. листопада. — Сенатор Каппер з Кензас заявився сегодня за тим, щоби вже на тій короткій сесії взяти під розвагу ревізію тарифи, хочби тільки в тій частині, що відноситься до охорони фармерства.

Каппер заявляє, що всі індустрії тішаться доброю охороною, тільки хліборобство, основа добробуту, не має відповідної охорони. В минулім році ми стягнули дві тисячі міліонів долярів титулом цла за ввезені до Америки хліборобські продукти. В одним тільки послідним році спроваджено до Америки 500,000,000 фунтів кокосового і пальмового олію, а це конкурує з американським смальцем і ростинними оліями. Канада і Мексико засипують нас свіжими помідорами, а Італія консервованими. Як тільки з Данії надійде свіжий транспорт масла, наше падає один або два центи на фунті. Таке саме діється і з иншими хліборобськими продуктами.

ІНАВҐУРАЦІЯ НОВОГО ПРЕЗИДЕНТА.

МЕКСИКО ПОВИТАЄ ПОРТЕСА ХІЛЯ. 30,000 ЛЮДЕЙ ВОЗЬМЕ УЧАСТЬ В ЦЕРЕМОНІЇ.

МЕКСИКО СИТІ, 29. листопада. — Вже пороблено всі потрібні приготовання для інавґурації Еміля Портеса Хіля, нового президента Мексика.

Новий президент зложить присягу у великім Стадіоні. Присутними будуть усі члени парляменту і ґенерали. Кромі того буде місце для 30.000 свідків.

ТАНІ І СМИТ ДЕБЮТУЮТЬ.

ПИШУТЬ АРТИКУЛИ ДО ЕНЦИКЛЬОПЕДІЇ.

НЮ ЙОРК, 29. листопада. — Кулачний чемпіон Тані і ґовернор Смит помістять артикули в найновішім виданню Британської Енциклопедії. Тані напише про бокс, а Смит про Ню Йорк.

ТОМАС ПРОТИ КУЛИДЖА.

КАЖЕ, ЩО КУЛИДЖ ПОСТУПАЄ В ТАКИЙ САМИЙ СПОСІБ ЯК КАЙЗЕР.

НЮ ЙОРК, 29. листопада. — В своїй бесіді, виголошеній в Карнеґі Гол з приводу свята Подяки, соціялістичний кандидат на президента, Норман Томас, заявив, що коли през. Кулиж говорить про поставлення війни поза законом, а заразом домагається розбудови фльоти, то подобає на німецького кайзера Вільгельма, котрий до війни говорив рівнож на такий самий лад.

ЗА ЩО ДЯКУВАТИ?

КОЛИ ЗА ДОБРОБУТ, ТО ЦЕ ВИГЛЯДАЄ „ВУЛЬҐАРНО".

НЮ ЙОРК, 29. листопада. — Баптиський проповідник д-р Герри Емерсон Фосдик підніс у своїй проповіди з приводу Свята Подяки, що Америка дякує Богови за свої багатства, за добробут. Та одна справа — добробут, а друга — чи Америка, морально беручи, заслугує на такий добробут. Бо Америка моглаб спокійно святкувати, колиб не натискала на других бідних, щоби сплачували їй довги, колиб увійшла до Ліґи Націй і Міжнародного Суду. Тоді булоб за що дякувати.

ВЕЛИКИЙ КНЯЗЬ У НЮ ЙОРКУ.

БУДЕ ДАВАТИ ПУБЛИЧНІ ЛЕКЦІЇ.

НЮ ЙОРК, 29. листопада. — До Америки прибув великий князь Александер Михайлович, шурин останнього царя Миколи.

Дня 12 грудня виголосить він у Карнеґі Гол першу публичну лекцію, затитуловану: З мого життя.

Американські Українці протестують проти польських звірств.

PROTEST AGAINST POLISH OUTRAGES.

BROOKLYN, N. Y., SOCIETY PROTESTS POLISH OUTRAGES.

BROOKLYN, New York, November 26, 1928. — The St. Demeter Ukrainian Society, the branch of Providence Association, held on November 25 a mass meeting and resolved to sent to Honor. Frank B. Kellogg, Secretary of State, the following resolution:

The St. Demeter Ukrainian Society of Providence on his monthly meeting, held November 25, at 162 North 5th St., Brooklyn, N. Y., hereby protests, against merciless persecution of Ukrainian people by Polish Government.

The Polish mobe provoked a riot on November 1, 1928, at Lemberg, Galicia, which was utilized by the Polish Government for the ruthless oppression of the Ukrainian people.

We emplore you hereby to use your influence with the Polish Government alleviate the sufferings of our people under Polish rule.

Dmytro Tychy, President;
Hryhory Burbulak, Secretary.

КОМІНТЕРН ПРОТИ РОБІТНИЧОЇ ПАРТІЇ.

Англійська комуністична партія одержала нові інструкції з Москви, щоб повести безоглядну боротьбу з Робітничою Партією. Таксамо Москва закликає англійських комуністів розвести сильну акцію проти зовнішньої політики англійського уряду.

Комуністичну партію південної Америки закликає Москва до організації Ніґрів для боротьби проти шовінізму білих.

СІЛЬСЬКІ ТРАҐЕДІЇ.

У Мочирадах (Мостиска) арештували 55-літнього господаря Сидоровича і його сина, обвинувачених в убистві 30-кількалітньої Катерини Жовнір. Вони хотіли її позбутись, щоби не платити їй аліментів і найняли молодого парубка Кавія, який застрілив її в ночі, а пізніше їх видав. — В Деревні (Жовква) застрілив хтось господаря Івана Шеремету, а в Лодині (Ліско) 21-літнього М. Пліснярського. — У селі Водники (Станиславів) парубок Василь Скавритко забив у ночі підчас сну сокирою свого брата і втік у невідомім напрямку.

ПОДАТОК НА КАВАЛЄРІВ.

В Туреччині занепокоєні тим, що багато Турків зовсім не жениться, що відбивається на прирості населення Туреччини. Тому, що багато не жениться з матеріяльних розрахунків, думають наложити великий податок на кавалєрів.

ОРЕЛ ХОТІВ ВЗЯТИ 15-ЛІТНОГО ХЛОПЦЯ.

Около 10 миль на полудневий захід від Прісвил, Саск., сталася 26. жовтня цікава пригода. Один школяр, літ около 15, пішов в ліс за худобою. Коли був між корчами, побачив, як високо вгорі кружляв над ним великий птах — ніби яструб. За пару хвилин, коли хлопець вже не глядів вгору, він почув над собою великий шум. Глянув знова вгору і побачив, що той птах летів мов стріла просто на нього. Він в ту мить скочив під густий вербовий корч. Птах залетів у густе галуззя і не міг скоро видертись. Тоді хлопцеви вдалось його вбити патиком.

Сей птах є з роду чорних орлів. Розмір крил около 7 стіп. Голова і дзюб великі. Ноги сильні — з кіхтями около ¾ цаля. Орел був дуже худий — і тому досить легкий. Мабуть з голоду він і кинувся на людину.

ЛИСТ БУВШОГО КАЙЗЕРА.

„Берлінер Таґеблят" друкує невидані листи Вільгельма. В листі з 31-го грудня 1905 до князя Більова Вільгельм каже про можливість війни з Францією та Анґлією. Він пропонує канцлєрови негайно вжити засобів, щоби зміцнити становище Німеччини в мусулманськім світі. Закінчення того листа таке: „Нині, коли соціялісти счиняють стільки гаму, я не всилі забрати з держави ні одного вояка. Спершу треба розстріляти та обезголовити соціялістів — коли треба то в кервавій купелі — а аж пізніше проголосити війну". Німецькі соціялісти підчас війни піддержували Вільгельма як добрі патріоти, але Вільгельм не піддержав Німеччини як добрий політик.

АНАЛЬФАБЕТ ВІЙТОМ.

В одному із сіл в Нормандії мав на днях місце такий характеристичний для культурної Франції випадок. Одному з мешканців села вродилася дитина. Не гайнуючи часу, пішов ущасливлений батько чим скоріше до громадського уряду, щоби відповідно до приписів, обовязуючих у французьких громадах, зголосити нового горожанина. Одначе коли показалося, що громадський секретар виїхав і батько дитини звернувся до присутнього війта з проханням, щоби цей виручив відсутнього писаря — вийшло на верх, що війт не годен цього зробити, бо він... неписьменний. Цей характеристичний випадок знайшов широкий відгук у париській пресі, тимбільше, що, як показалося, згаданий війт бут також старшиною французької військової школи.

ПОДАРУВАВ НОБЛІВСЬКУ НАГОРОДУ НА БЛАГОДІЙНІ ПОТРЕБИ.

Норвежський письменник Сіґрід Ундсет, якому присуджено ноблівську премію в 1928 році за його літературні праці, подарував її на благодійні ціли 80,000 корон (20,000 долярів) він призначив на допомогу родичам, які виховують дома дефективних дітей. Загальна сума ноблівської нагороди виносить 42,000 долярів.

ВРАТУВАЛА 70 ДІТЕЙ.

Підчас пожежі діточої захоронки в Дітройт, Міш., невелика ґрупа сестриць вратувала 70 дітей з охопленого полумям будинку. Вони виносили з горіючого дому спячих дітей, закутавши їх у ковдри.

УКРАЇНКА ЖЕРТВОЮ ОБМАНУ.

Надія Голоднюк з Провіденс, Р. Ай., купила за 1,600 долярів „діяманти з царської корони". Коли її муж був при праці, до неї прийшло двох невідомих мущин, що приїхали з Ню Йорку. Вони сказали, що їх прислала з Ню Йорку мати Голоднюкової, щоби їй продати дешево діяманти з царської корони. На пробу дали їй один діямант, який ювелір оцінив на 100 долярів. Зраділа Голоднюкова, що їй продають аж 30 таких діямантів за 1,600 долярів. Не надумуючись довго, вона вибрала з банку 1,600 долярів і заплатила їх „добродіям" з Ню Йорку. Пізнійше, коли пішла продавати своє добро, щоб заробити яких 1,400 долярів, вона довідалася, що всі 30 „діямантів" коштують у десятьцентовім сторі 3 доляри, а навіть той дійсний діямант, що вона носила до ювеліра, забрали з собою „продавці".

ЗАСУДЖЕННЯ БАНДИТІВ У ТОРОНТО.

В Торонто засуджено 16 листопада чотирох учасників бандитського нападу й обрабовання почтового воза колоюнійної стації 19. червня сього літа. Три з них дістали по 15 літ, четвертий дістав 10 літ. День передтим арештовано в Бофало, Н. Й., ще одного участника нападу на почтовий віз. Один з арештованих в Канаді дав поліції інформації про свого спільника нападу, який, кажуть, утік до Бофало, беручи з собою $120,000 готівкою і кілька тисяч долярів у вартісних паперах. Всіх учасників нападу було девять.

АНГЛІЙСЬКЕ ЗОЛОТО МАНДРУЄ ДО НІМЕЧЧИНИ.

В англійських фінансових кругах панує велике занепокоєння в звязку з новим транспортом золота, який відійшов до Німеччини. Протягом останнього тижня Німецький Державний Банк купив від Англійського Банку золота на суму 100 міліонів марок.

ПАРУБОЦЬКІ ЖАРТИ.

Василь Лисак з Заліщик був собі веселий хлопчина і нераз висміває то сього то того свого товариша. Робив се так довго, доки не попав на Василя Фундяка. Сей, висміяний, почастував Лисака так якимсь тупим знарядом по голові, що жартун упав трупом на місци.

СЕЛЯНСЬКИЙ ТЕРОР НА УКРАЇНІ

ЗА ДВА ТИЖНІ СЕЛЯНЕ ЗАБИЛИ 19 КОМУНІСТІВ-УРЯДОВЦІВ. ПРОТИЖИДІВСЬКІ НАСТРОЇ ЗРОСТАЮТЬ НА УКРАЇНІ.

ПАРИЖ, 29. листопада. — З Харкова повідомляють, що на протязі останніх двох тижнів у селах України селяне забили 19 большевицьких урядників. В харківським районі викрито 16 комуністів, що вели боротьбу проти своєї партії.

Серед селянства спостерігається неспокій у харківськім районі та по всій Україні. В місцях розселення жидівських кольоній зростає серед населення антисемітський рух. Антисовітські таємні організації ведуть гострі напади проти Жидів-комуністів.

Особливо тяжке сканови́ще жидівських кольоній в українському голодовому районі, хоч там і Жиди голодують нарівні з селянами.

Студент ворокіжського університету Майзель почив життя самогубством. Розслідування справи показало, що він лишив листа, в якому зазначив, що не може далі витримати нападів професорів та студентів. Взагалі в університеті утворилося таке становище, що студентам Жидам стало неможливо перебувати в ньому.

РАДЕК ПРОСИТЬ ЗА ТРОЦЬКОГО.

ОГОЛОСИВ ОТВЕРТОГО ЛИСТА ІЗ СВОГО ЗАСЛАННЯ, В ЯКІМ ПРОСИТЬ РЯТУВАТИ ТРОЦЬКОГО ВІД СМЕРТИ.

БЕРЛІН, 29. листопада. — Комуністична газета „Фолькс Вілле" містить отвертий лист Радека, висланий ним з Томська, в Сибірі, де він знаходиться на засланню. В свойому листі Радек апелює до екзекутиви комуністичної партії, щоб вона не допустила до загибелі Троцького на засланню.

Радек вимагає, щоби Троцького перевести з теперішнього місця його заслання, де він сильно терпить на малярію, в місцевість зі здоровим кліматом.

КИДАЮТЬ СВОЇХ ДІТЕЙ.

В КИТАЮ ТАКИЙ СТРАШНИЙ ГОЛОД, ЩО БАТЬКИ КИДАЮТЬ СВОЇХ ДІТЕЙ НА ГОЛОДОВУ СМЕРТЬ.

ПЕКІН, 29. листопада. — В чотирох китайських провінціях голодує 15 міліонів населення. На прохарчовання до нового врожаю, щоби лише врятувати населення від смерти, потрібно 48 міліонів долярів.

Населення Китаю раніше старалося продавати своїх дітей, або даровати, щоби лише врятувати їх від голодової смерти, але тепер дітей ніхто не приймає. Тому родичі кидають своїх дітей при дорогах на загибіль від голоду, якщо ніхто їх не підбере.

НОВИЙ ЗАКОН ПРО СУПРУЖІ РОЗВОДИ.

БІЛГОРОД, 29. листопада. — Сербська православна церква видала нові закони про супружі розводи. Ці закони цілковито відбирають особисті права й волю у сербських жінок.

По новому закону муж може дістати розвід, коли він дасть докази, що його жінка не ночувала хоч би одної ночі дома без його відома. Хіба, що вона була у своїх родичів. Жінка не може ночувати навіть у домі знайомої иншої жінки. Коли жінка ходить до „дансінґ руму", чи навіть до кіна, без свого мужа, то це також може бути причиною розводу.

Жінки не можуть на цій самій підставі домагатися розводу. Право на розвід зі сторони жінки є сильно обмежене.

ЗМЕНЬШЕННЯ ФРАНЦУСЬКОЇ АРМІЇ.

АЛЕ ДО ЦЬОГО ПРИЙДЕ ЩОЙНО В 1930 РОЦІ, КОЛИ БУДЕ ЗАВЕДЕНА ОДНОРІЧНА СЛУЖБА. ПУАНКАРЕ ЗДОБУВ ВЕЛИКУ БІЛЬШІСТЬ.

ПАРИЖ, 29. листопада. — В 1930 році французька армія буде зменьшена на 130 тисяч жовнірів і офіцирів. Тоді загальна скількість її, разом з кольоніяльними військами, буде виносити 598 тисяч.

З 1930 року заводиться однорічна військова служба, що значно збільшить резервову армію.

При голосованню над військовим буджетом було за ним 385 голосів, проти 195. Таким чином кабінет Пуанкаре зібрав величезну більшість, бо за нього подавали голоси навіть деякі депутати радикали-соціялісти, яких партія стоїть в опозиції до Пуанкаре.

ПРОТИ ПОВІТРОВИХ АТАК.

ПАРИЖ, 29. листопада. — Тут стало відомо, що німецькі вчені винайшли спосіб стягати з повітря літаки. Покищо збудовано апарат з кругом ділання лише на 3,000 стіп, але ніхто не сумнівається, що цей круг скоро буде побільшений.

Звичайно, цей винахід тримається у великій тайні й пильно охороняється. Але відомо, що новий апарат ділає особливими короткими хвилями, які спинюють мотори літаків.

Держава, яка буде мати такі апарати, зможе охоронити себе від ворожої повітрової атаки, утворивши в повітрі „мертві смуги" для літаків.

ПОХОВАЛИ ЖИВОГО, ЩОБ ЙОГО ВИЛІЧИТИ.

ПРАГА, 29. листопада. — Мешканець малого моравського міста, Кутлер, був поражений електричним дротом. Місцева лікарка порадила зарити в землю ще живого Кутлера, щоби „електрика з його тіла вийшла в землю".

Коли закопували Кутлера до землі, то він ще жив, але за пів години вирили із землі вже мертве тіло.

НАСЛІДКИ БУРІ.

БРУКСЕЛЯ, 29. листопада. — В наслідок останньої бурі, що причинилася до виливу рік, у Бельгії залишилося 20,000 мешканців без даху над головою. Всьо їхне майно знищене й тепер вони знаходяться під опікою Червоного Хреста.

Числять, що загальні шкоди від бурі виносять 5 міліонів долярів. Завдані бурею шкоди змушують правительство поробити поліпшення в бельгійській системі тамування рік.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES. Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Oorder.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1888 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N

ОБОРОНА ЧИ ДОПТАННЄ ПРАВ?

В американській політиці ведеться від якогось часу незвичайно цікава боротьба за жіночі права. Виступають проти себе в сій боротьбі з одного боку робітничі юнії, з другого боку так звана краєва жіноча партія. Предмет спору оборона прав жінок у промислі.

Як відомо, від коли жінки почали братися до робіт у фабриках, від тоді й стали помічувати, що фабрична праця приносить жінці богато більше шкоди, як мущині. Почалися з того часу теж заходи, щоби охоронити жінки від шкідливих наслідків фабричної праці. Стали добиватися законів, обмежуючих жіночу працю по фабриках: скорочуючих години праці для жінок, забороняючих нічну працю, а деколи забороняючих зовсім працю в деяких промислах. Досі в ріжних американських стейтах у тому згляді видано богато законів.

Послідними часами проти сих законів почала виступати організація, і то організація жіноцтва, згадана вже „краєва жіноча партія". Ся партія колись побивалася за політичну рівноправність жінок, себто за добуттє для жінок таких самих прав у політиці, які мали мущини. Обороняючи політичні права жінок, „краєва жіноча партія" переконувала народ, які то благодати спадуть на нарід зі заведення повної політичної рівноправности. Підчас війни остаточно рівноправність політичну заведено. Але замісць благодатий для краю вийшло зовсім що другого. Вірна своїй програмі рівноправности полів, „краєва жіноча партія" вела далі агітацію проти всякої нерівности жінок з мущинами. Доглянула партія приміром факт, що жінок в промислі обовязують спеціяльні закони, і накинулася партія на сі закони й зажадала їх знесення. Мовляв, най мають жінки в промислах такі самі права, як мущини.

Стали жіночі юнії доказувати сим оборонцям політичних прав жінок, що з рівности жіноцтва в промислі вийде страшна нерівність. Стали доказувати, що „нерівність" заведено в інтересі жінок, для захорони жіночого здоровля й безпеченства. Але се нічого не помагало. Загорілі оборонці жіночих прав навіть перед конґрес ставали та свідчили, що брак рівности в промислі шкідливий жінкам, бо вони часто не можуть дістали робити так легко, як мущини.

Коли спір уже перейшов на питанне шкідливости законів для жінок, департамент праці урядив конференцію, а відтак розвів слідство. Дослідники розслідили півтора тисячі фабрик, що наймають більше як 660,000 робітників, та переконалися, що всякі арґументи оборонців жіночих політичних прав нестійні. Стверджено ще раз, що закони про охорону жіночих прав заведено в інтересі жінок та що вони жінкам ніколи не шкодять, але помагають. Доказано, що загоріла оборона прав жінок довела загорільців до підривання інтересів якраз тих, котрих вони нібито бралися обороняти.

ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО НА ЧУЖИНІ
ДЕСЯТІ РОКОВИНИ 1. ЛИСТОПАДА В ПАРИЖІ

У четвер, 1-го листопада, Секція „Леґії Українських Націоналістів" у Парижі урядила сходини своїх членів та запрошених гостей, які без виїмку явилися. Член Центрального Комітету ЛУН. виголосив святочну промову-реферат.

Перші вісти про львівські події.

Тогож вечора французькі часописи принесли вістку про атентат на польського консуля в Празі. Замітне, що урядовий „Лє Тем" не вмістив інформацій з польських джерел, а подав, що атентат виконано з метою відзначення 10. річниці українського повстання й проголошення незалежности Західної України.

2 і 3 листопада вміщено в усіх французьких часописях телеґрами з Варшави й Львова про львівські події. І на цей раз „Лє Тем" поминув польські жерела.

У суботу, 3 листопада, „Українська Громада" урядила урочисті сходини, присвячені подіям у 1918 р., на яких поінформовано рівнож присутних про останні події у Львові.

Дня 4. XI., в неділю, відслужив о. Пречишкин в українській автокефальній церкві панахиду по поляглих в листопадових боях 1918 р. У церкві були присутні представники всіх українських орґанізацій.

Тогож дня в російських часописах „Возрожденіє" і „Послѣднія Новости" вміщено телеґрами і дописи їх варшавських кореспондентів. Провідною думкою дописів „Возрожденія" було, що львівські події повинні бути остереженням для польської політики, яка стремить до створення польсько-українського фронту проти Москалів. В слідуючих днях наспіли відомости з українських жерел про події у Львові.

Протести проти ляцьких знущань.

Дня 8. листопада Управа Секції Л. У. Н. винесла гострий протест проти варварського поведення Поляків у Львові та рішила скликати збори голов усіх українських орґанізацій у Парижі для утворення „Комітету Допомоги жертвам погрому у Львові". Рівночасно з цим Ґенеральна Рада „Союзу Орґанізацій Українських Еміґрантів у Франції" відбула надзвичайне засідання, присвячене львівським подіям та винесла рішучий слідуючий протест проти розгромлення українських культурних установ.

ПОСТАНОВА
Ґенеральної Ради Союзу Українських Еміґрантських Орґанізацій у Франції.

8. листопада 1928 р.

Ґенеральна Рада Союзу Українських Еміґр. Орґанізацій у Франції, Союзу, серед членів якого є чимало вояків Армії У. Н. Р., що в українсько-польсько-московську війну 1920 року збройно захищали нарівні з українським населенням і мирне польське населення, довідавшися про обставини безприкладного погрому у Львові мирного українського населення і його культурних здобутків, постановила:

1. Висловити співчуття безвинно пострадавшим;

2. піднести рішучий протест проти ганебної поведінки відповідальних чинників, що ухилилися від елементарного обовязку захисту життя і майна мирного населення.

Стоючи на принципі мирного і рівноправного співжиття народів, Ґен. Рада Союзу Укр. Еміґрантських Орґанізацій звертається до польського громадянства з закликом засудити львівських погромщиків, що легковажно загрожують не лише життю мирного українського населення і встановленню добросусідських українсько-польських взаємовідносин, а й взагалі самій будуччині — незалежности обох народів.

У відповідь на дикий вандалізм і руйнування української культури, Ґен. Рада Союзу Укр. Еміґр. Орґанізацій у Франції закликає все українське громадянство уперто і одностайно будувати все нові культурно-національні цінности, все те, що не руйнується ні насильством, ні зброєю, ні вогнем, що є непоборимим і вічним.

Ґенеральна Рада Союзу Українських Еміґрантських Орґанізацій у Франції. (Печатка).

Слідуючого дня відбулося засідання Управи „Обєднаної Української Громади" в Парижі, на якому рішено запротестувати проти польських звірств та взяти участь у „Комітеті Допомоги".

Дня 10 листопада відбулася нарада, скликана Секцією Л. У. Н., на якій кромі управи Секції були заступлені: „Українська Громада" у Франції (І. Стасів), „Обєднана Громада" (М. Ковальський), „Громада Українських Студентів" (О. Петренко), Товариство б. Вояків Армії У. Н. Р. (Рудичів) і „Українська Громада" (Заграничний). Установчі Збори для завязання „Комітету Допомоги" призначено на 17 листопада.

Свято „Української Громади" у Франції.

Хоч Українська Громада у Франції (яка стоїть на ґрунті орієнтації на власні сили) заздалегідь зачала готовитись до вшанування памяти вояків Галицької Армії, але на 1 листопада ще не приготовилася (прокляті злидні) і тому перенесла день святкування на 10 листопада, тим більше, що це була субота, день вигідний для всіх. Програма складалася з вступного слова голови Громади Стасіва, реферату про значіння 1 листопада, деклямацій та співу українського хору О. Чеховського.

Людей зійшлося по береги й маленька саля не вміщувала всіх охочих попасти до середини. Настрій відразу, сам собою випав урочистим.

В стислих коротких словах п. Стасів описав тяжке положення Західних Земель під ляцькою пятою. Промова вся була скерована на Львів, де вперше прогреміли стріли за визволення Західних Українських Земель зпід кількасотлітнього гнету.

Горяча чутлива промова була вкрита гучними оплесками присутніх.

Ще більше піднесення викликало виконання хором гимну „Вкраїно Мати".

Слідуючим промовцем був В. Бобрів, котрий ніби продовжив промову голови Громади. В досить різких виразах він підкреслив нехтування Наддніпрянцями свята 1 листопада, яке являється святом не тільки Галичан, але усієї України. Бесідник, констатуючи відсутність старших, вчорашніх провідників, висловив сум, що ті, які говорили про шлях на Львів через Київ, не прийшли, продавшись нашим ворогам. Центр ваги промови бесідника полягав в підкресленні дня 1 листопада, як дня визволення Українця з рабської психольоґії, якою є пересякнутий і галицький хлоп і наддніпрянський козак.

За тим виступив хор під орудою О. Чеховського. Сумні козацькі пісні збільшили й без того святочний настрій академії.

В перерві говорили за останні події у Львові і в розмовах чулося, що, не дивлячись на роботу польонофілів, маси затирають гострі кути, що повстали з причини хрунівської роботи окремих українських киринників.

По перерві попрохав слова представник польонофілів, який був настільки захоплений святочним настроєм, що виголосив промову, за яку міг заслужити немилість своїх патронів-Ляхів.

Тут же представник Леґії Націоналістів прочитав останні відомости з краю. Зібрані кипіли з почуття пімсти, але обмежувалися тільки міцним стисканням спинок крісел.

Офіціяльна частина свята закінчилася гимнами: „Ще не вмерла Україна" і „Не пора".

І довго ще громадянство не розходилося.

* * *

Це перший раз в Парижі святкувалося свято 1 листопада. Ініціятива виходила від Наддніпрянців і більшість Наддніпрянців була присутна на цьому святі. Це свідчить, що твердження блахманів про якусь ворожнечу між Галичанами й Наддніпрянцями є цілком безпідставні.

Диференціяція, яку започаткували „Беззубці", скінчилася й почалося обєднання, яке, треба сподіватися, вже на певному шляху.

Може українська еміґрація вже вилікувалася від хвороби ворогувати, — спитавби хтось.

І я сказав би, що все за те говорить.

Збірка на українських інвалідів в Парижі.

Підчас урочистої академії в память дня 1 листопада, урядженої Українською Громадою у Франції, на заклик Голови Громади переведено збірку на українських інвалідів у Львові.

Зібрано 282 франки, сума, яка для тутешнього тяжкого матеріяльного стану є дуже поважна.

Гроші переслано до Львова в розпорядження відповідних чинників.

Ще один протест.

У неділю, 11 листопада, відбулося відкриття помешкання „Обєднаної Громади" й „Військового Товариства", при чому у ріжних промовах піднесено протест проти польських вибриків у Львові.

Василь Бобрів.

УКРАЇНА, А ПОЛЬЩА

„Українське питання підходить до своєї розвязки" — так говорять тут, і хто знає, чи не мають рації. Дійсно, клубок взаімовідносин на Сході Европи до того заплутався, що далі в томуж положенні не може знаходитися.

Про Україну говорять на кожному перехресті, сторінки чужої преси заповнені не тільки репортерськими статтями сензаційного змісту; Україною цікавляться як економічною одиницею, яка моглаби зрівноважити тяжке економічне положення Европи. А найбільше, звичайно, цікавляться наші сусіди, яких господарка безупинно падає, загрожуючи знищити цілковито й без того їх анемічні держави.

В данім разі я говорю про Польщу та Румунію, які стоять на передодні краху. Як одна так і друга переживають гостру економічну й політичну крізу, котру усунути годі і думати, коли не прийде щось надзвичайного.

Таким надзвичайним моглоби бути повстання української держави. Тоді Поляки, маючи векслі, підписані урядом У. Н. Р., зокрема Андрієм Левицьким, зачали би одержувати „репарації", які пішли би на латання майже збанкротованої польської економіки.

Але не тільки Ляхи зазіхають на українське добро. Не цураються цього й Румуни, котрим так само щось обіцяно щедрою рукою „голови директорії" Левицьким, за ті копійки, що виходять з румунської нужденної казни.

Яких способів збираються вжити наші сусіди у відношенню до України, покищо лишається таємницею, але що вони не є пасивні, про це говорить богато фактів.

Кілька днів тому „Берлінер Таґеблят" видрукував сенсаційну кореспонденцію, в якій викривав ціль поїздки Леронда до Букарешту. Після звідомлення німецького кореспондента метою поїздки було витворити загальний плян відірвання України від СССР.

Большевики в туж мить підняли страшний галас, змагаючися звернути европейську опінію на факт зовнішнього впливу, стараючись одночасно доказати Европі, що коли говорять про самостійну Україну, то це, мовляв, іде від ворогів СССР, а не від українського народа, який і не мріє про самостійність, бо йому добре жити й під большевиками.

В свою чергу це обурило Ляхів і потягло їх за язик. Може Поляки ніколи не відважилисяб говорити так, та ще й у томуж самомуж числі, де описується демонстрація 1. листопада.

Краківський „Ілюстровани Курер Цодзенни" на першій сторінці відводить місце тільки Україні й говорить за неї так, нібито Польща цілком не зацікавлена в нашій незалежности.

Перераховуючи богатства України, ґазета совісно звертає увагу своїх читачів на підставність українських жадань, не згадуючи, звичайно, ні Галичини, ні Волині, ні Холмщини, ні Подлісся, ні Підляша.

В довгій колюмні перечисляється скількість фабрик, населення, великі міста і все це підкреслено товстими літерами. На думку Ляхів большевики спеціяльно нищать українську промисловість.

Сперечатися з польською ґазеткою в цій галузі звичайно нема що. Нічого нового Ляхи не сказали. Але в цьому є інчі симптоми, які показують, що „Берлінер Таґеблят" не все сказав неправду.

Тай самі Українці знають, що Ляхи зазіхають на українську промисловість, на яку уряд У. Н. Р. видав векслі. Головне те, що ґазета, змагаючись приписати большевикам „видумку" німецького кореспондента, сама не помітила, як підтвердила все, що хотіла відкинути.

З цеї історії можна догадуватися, що ми, Українці, на передодні важних подій. Нам треба бути готовими до всього. В першу чергу ми повинні звестися до одного знаменника: стати над партіями, забути персональні амбіції й створити одно ціле українське тіло.

Про нашу земельку пишуть, рахують морґи, підраховують урожаї буряків та пшениці і певно вже позичають гроші на конто тих богацтв. Очі Европи звертаються на Україну, на її степи, буряки, цукроварні.

Спитаймо самих себе, чи є в нас сила й засоби, щоби в потрібну хвилю не допустити до грабунку рідної нашої землі?

Париж, 5. XI., 28.

НА ПЕРЕДОДНІ ПЕРШОГО ЛИСТОПАДА 1918 Р.
(Спомин).

Всю підготовку до перевороту я робив дуже осторожно. Я сокотився, як міг, щоб моя мама не знала, що готується. Я не хотів, щоб мама боялась о мою голову. Мимо всього мама відчула вагу хвилі, бо свідком було оружжя і кріси, привезені з „Н" місцевости. Вечером після вироблення пляну відносно „чорної ради" мама заявила, що хоче зі мною в чотири очі говорити. Я знав, о що мамі ходить.

Я з матірю сам на сам! Мовчанка. Опісля мама зачинає: „Синку мій дорогий! Від пару днів, себто від твойого приїзду на відпустку, я бачу, що вся твоя робота і поведінка не добром пахне. Бог пощадив, пощадив тебе на війні мабуть на те, щоб тебе як бунтівника повішено, бо за це, що ти робиш, Австрія вішає". Тут мати зайшлась від плачу. Я зачав успокоювати маму, яка по хвилі, заводячи, зачала знова висказувати свої болі: „Я тебе вродила і вибавила, ми тебе серед дуже тяжких обставин до шкіл посилали, а нині ти собі сам біди шукаєш і хочеш того, щоб я дочекалась твоєї шибениці"...

Не чекаючи на дальші розумовання матери, я перервав:

„Мамо, кажу, не плачте і не дорікайте! Тепер такий час! Нагадайте собі лише смерть нашого тата. Нас трох синів служить при війську, а австрійські війска, відступаючи з позиції, навіть не евакували вас і як відступили поза Хотимир, тяжкою артилерією стріляли на входячі в Хотимир російські війська і змасакрували цивільне населення, при чому і нашого тата. Мамо, я син, я мушу пімстити смерть тата. Впрочім, як ми не захопимо влади у свої руки, то те зроблять Поляки. Нашому народови вже досить чужого ярма — наш нарід мусить зірватися до революції і добитись своєї держави. Я молодий чоловік і я роблю свій обовязок!"

Згадка про смерть батька наче успокоїла маму, і вона добряга, зі слезами в очах закінчила нашу розмову: „Божа воля, роби як знаєш, але сокотися, бо стіни мають вуха".

Опісля, впевняючи маму, що нам, Українцям, пощаститься в даний мент стати панами ситуації, я розпращався з мамою і пішов спати. Що правда, я довго ще в ліжку передумував справу перевороту. Десь доперва над ранком я заснув із солодкими мріями, що завтра в ночі стану командантом Хотимирців-Добровольців, з якими і вмерти не буде лячно.

Досить пізно другої днини мене розбудила мама. — „Вставай, синку! Священник із села Н. приїхав до нас і хоче з тобою говорити".

За хвилю ми розказували друг другови „новини" і раділи мріями. Добряга, як він себе звав, „шеф штабу", приїхав довідатись, кілько вже у мене війська. Шуткуючи, я подав священикови до відома, що він зістав заіменований „полевим капеляном", який сьогоднішної ночі — там то а тамто — має провести заприсяження на вірність **„Українському Народові і Державі"**. Мій плян припав священикові до вподоби і ми розпращалися з тим, що нічю побачимось на означеному місці.

—o—

Темна, холодна, дощева ніч жовтнева. Около опівночи коло означеного хреста, в полі на роздорожу, зі своїм 14-літним братом ждемо. На дворі тихо — як у гробі. Мені дуже маркотно, що я взяв зі собою брата. Виходячи з дому, я говорив матері, що ми оба з братом ідемо на борсука. Мати повірила в це, бо на бурсуків полював ціле своє життя наш батько і того ремесла навчив нас, чотирох синів — а я знова мав навчити наймолодшого брата. Ми взяли із собою ще батьком вивченого добре пса „лямора", який не відбігав від нас.

Іде віз на залізних осях. Колеса клекотять, а ланци у нашийників дзвонять. Наближившись до роздоріжжа, підвода остановляється. Це свої! Я тут! — відзиваюсь і підходжу до воза. „Хто з вами більше?" — Війт фірманить — відповідає „капелян". — Так все гаразд, кажу, і оба з братом сідаємо на віз і звертаємо на полеву дорогу в напрямі на сіножата. Коні тримають дорогу і доїзджаємо до недалекого вертепа, заїхавши на сіножата. Лишаємо віз з братом і в трійку наближаємося до вертепа. „Стій, хто такий?" півголосом відзивається знакомий мені голос мойого товариша, який належав до моїх помічників. — „Це я!" — відповідаю. — Ми маємо у вертепі около 50 люда і для всякої осторожности кругом вертепа ми виставили з 4-ох людей варту. — Це гарно, кажу — і веду священика і війта в добре, з дитячих літ мені знаний, вертеп. Вартових біля вертепа залишаю.

Зійшовши вниз, витаю братство-охотників, інформую про завдання і завзиваю до зложення присяги свойому народові. Священик зі слезами радости півголосом відмовляє молитву і при електричній лямпці проводить присягу, після чого всі цілують евангеліє. По тім усім я прирікаю всім, що від цього менту буду їхнім командантом, братом і товаришем. — Це було 8 днів до першого падолиста 1918 р. З цими жовнірами я підготовив переворот в мойому районі, з ними І. листопада вранці захоплено владу і вивішено синьо-жовті прапори в Тисьменици, Отинії, Товмачи, Нижневі і Хотимирі.

І сьогодня є подібне війско в Галичині.

(Кінець).

Приятель: Твоя жінка в купелях, щож ти тепер робиш по цілих днях?

— Пишу почтові перекази.

—o—

Г і с т ь (до наймички): То пан Коцюрка помер? А на що помер?

Н а й м и ч к а: Не знаю. Я не питалася його про це.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ЧЕСТЕР, ПА. Тов. Запорожська Січ, від. 388, подає до відома всім своїм членам, що річні збори відбудуться в неділю, 2. грудня, в годині 1-ій точно по обіді. Тому, що на порядку дня є важні справи, як вибір уряду на 1929 рік, звіт контр. комісії за 1928 р. і богато инших, отже проситься всіх членів прийти точно на означений час. Довгуючі члени повинні вирівнати всі свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Збори відбудуться в льокали шкільним під ч. 2617 W. 3rd St. — Мих. Дмитриків, секр.

Пані до кухарки: Техля, то вже занадто! Моя сестра бачила тебе вчора в театрі на ґалерії в моїй суконці!

Кухарка: Бо прошу пані, ця суконка вже не надається ані до льожі, ані до партеру!

—o—

Лікар: Як часто, пані, маєте ці нервові болі?

Пані: Що пять хвиль.

Лкар: А як довго ці болі тревають за кождим разом?

Пані: Найменше чверть години.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЧВАНЬКУВАТИЙ ПОЛЬСЬКИЙ КАПРАЛЬ І ДОБРОДУШНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ЖОВНІР.

За австрійських часів служив при війську Українець, а в його компанії був польський чванькуватий капраль, від котрого терпіли українські рекрути та й старі жовніри, бо не міг він терпіти Українців.

Та наш бідний чоловік так уже загартований всякими злиднями, що все витримає. Так як тій капусті тяжко киснути під тяжким каменем, так само й тим бідним жовнірам під командою того капраля. Та кождий витримав всьо. Скінчилася служба і наш український вояк пішов собі домів. Пішов і пан капраль. Оженився оден і другий, почали господарити в своїх селах (вони жили на кілька миль від себе, хоть в одному повіті). Одного разу капралеви судилось іти в чуже село за роботою і він попав якраз у те село, в котрім жив і той жовнір-Українець. І так уже доля хотіла, що той капраль зайшов до його хати на ніч з другим чоловіком. Наш нарід гостинний. Господар приніс горівки, чи там меду або пива, дав перекусити, почалась розмова. І тоді господар по голосі пізнав свого пана капраля, хоть то вже було 5—6 літ по військовій службі. І як далі зайшли в розмову, то й пан капраль довідався, що він гоститься в хаті того самого, що був з ним разом при війску. Не мила йому була вже й гостина, коли нагадав собі своє брутальне обходження з жовнірами. Каже нарешті до господаря: „Простіть мені, коли я зле з вами обходився. Знаєте — то війско". — А той відповідає йому в лагідний спосіб: „Та я знаю, що то війско і що в нім мусить бути дисципліна. І якби я цього не розумів, то будьте певні, я би не порозумному днесь поступив. А так думаю, що як я поступив днесь, ви будете веселі і вдоволені з гостини в моїй хаті". І бавились і розмовляли до пізна в ночи, ще й на дорогу дав йому поживи.

Той чоловік робив зі мною і розповів мені цілу ту історію. Подумав я собі: Добрий чоловіче! Ти маєш правдиве християнське серце: Ти вмієш любити навіть тих, від котрих ти немало натерпівся через три роки. Ти бідний, але добрий, розумний і характерний.

Яким остався той пан капраль? Остався таким, яким був за часів свого капральства. Певно й нині десь зневажає далі наш нарід, шкодить йому ще більше, бо тепер він ще більшим паном, бо має свою Польщу. Тому два-три роки засадив до криміналу трох Українців, нібито за зраду держави, і бідні люди сиділи по два місяці за дармо і чимало ті люди натерпілися. Так віддячуються спольщені капралі за хліб нашого рідного народа. За хліб дають йому тюрму й шибеницю.

Читаємо нині по часописях страшні відомости з рідної землі про ті звірства, які виправляє здичіла польська молодіж з нашим народом. Мимоволі питаємося: Чого вчать польські професори тоту свою „млодзеж" по тих високих школах у Львові? Чого вчать вони кромі самого вандалізму й розбишацтва? Чи нема в цілій Польщі красших умів? Чи нема там мужів, котрі вміли би лихови зарадити? Коли нема, то най памятають се, що хоть нарід наш марно гине від їх брутальности й розбою, хоч він поносить кольосальні втрати, то для нього таки лишається одна користь, а то та, що культурний світ пізнає правдиве обличе польської шкільної молоді у висших школах та польського правліня над чужими окупованими народами.

І прийде час, що й світ посприяє його долі. Чванькуватість польської бути вже переливається через границі. Прийде час, що український нарід відмовить Полякам усякої остинности, відмовиться раз на все від всякої польськости і їх нещасної опіки. Українець має досить витревалости й характеру перенести всі злидні, всі знущання чванькуватого пана капраля. У чванькуватости нема мудрости, а тільки дикунство. В добрих ділах пізнається розум і характер людини й народа. Розум і характер кінець-кінців побідить дикунство, подлість і безхарактерність.

Н. Костів.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ.

Листопадове Свято.

Дня 11. листопада в місті Вунсакет, Р. Ай., українська громада, товариства і сестрицтво величаво відсвяткували листопадове свято в память десятьлітної річниці проголошення Української Державности.

Свято почалося Богослуженням в українській православній церкві св. Арх. Михаїла. При кінці богослуження відправлено панахиду за спокій душ У. С. Стрільців.

Вечером відбувся концерт в память поляглих борців героїв Неньки України. На тому концерті запротестовано однодушно проти диких оргій ляцьких розбишаків на українські інституції у Львові в день 1-го листопада с. р. Ухвалені протести заслано до секретаря стейту Келоґа і до сенатора Род Айланд стейту.

Як другий протест шлемо 50 долярів на боєвий фонд, на боротьбу нашим братам Українцям з відвічними ворогами, ляцькими катами. Кличемо однодушно з нашими братами в рідному краю:

Шалійте, шалійте, скажені кати!
Годуйте шпіонів, будуйте тюрми...
Розкуєсь, двигнеться і наша родина,
Одна, сильна, вільна Україна!...

Чек на 150 долярів вислано до Обєднання. З того $100 призначено на будову Дому Українських Інвалідів, а $50 на боєвий фонд.

о. В. К.

АРНОЛД, ПА.

Листопадове Свято.

Дня 18 листопада влаштовано заходом Української Православної Громади Листопадове Свято.

На святі виголосив святочну промову о. Корсуновський, а заразом відчитав протест проти ляцьких звірств, який зістав ухвалений і висланий до Вашинґтону. Той протест помістила в цілости місцева американська ґазета.

На святі зібрано на будову Дому Інвалідів у Львові $35 і гроші ті вислано до Обєднання.

П. К.

АЛЛЕНТАВН, ПА.

З діяльности нашої молоді.

День 22 листопада 1928 р. лишиться у великій памяти української молодежи, котра належить до співацького товариства ім. Лисенка.

При виступі межи Американцями на запросини Y. M. C. A., дня 15 листопада, як рівнож при святкованню в дні 18 листопада 10-літньої річниці проголошення Української Державности наш хор вивязавс як найліпше, за що отримав від Американців і від своїх велику похвалу.

А щоби не залишилось лише на похвалі для хору, товариство рішило зробити свій власний вечерок (забаву), котрий відбувся висше сказаного дня. Як на кождій забаві, так само й на цій були всякі промови, котрі виголосили: гр. Н. Фартух довголітний член хору, а теперішний предсідатель товариства, гр. В. Ракочий, предс. парохії, гр. О. Попик та о. Уляницький яко гість. Тостмайстром цього вечерка був гр. С. Мешко, секретар парохіяльний. Кождий бесідник заохочував молодіж, щоби вона жила в згоді та єдности й щоби завжди, коли лише трапиться нагода, йшла з українською піснею межи Американців, та щоб своїми виступами розголошувала нашу любу українську пісню. Щоби не лишилося лише на забаві, оден з бесідників попросив присутних зложити бодай які жертви для тих, що своє життє клали за свою любу Україну, то є інвалідів. По скінченню промови Володимир Пипюк та Андрій Колодій зайнялися збіркою, котра принесла $15.05. Жертви зложили: О. Попик 2 дол.; по 1 дол.: Г. Пипюк, С. Мешко, А. Колодій, Д. Проць, о. Й. Пелехович, В. Король, Г. Біленький, Іл. Климань; по 50 цнт.: В. Пипюк, О. Клапко, Надя Проць, В. Процик, М. Пельо, С. Кулик, Н. Фартух, В. Гайдай; по 25 цнт.: П. Білик, Д. Мороз, І. Маркович, та дрібними жертвами 35 цнт., що разом робить $15.05. Гроші припоручено вислати через Обєднанне.

В той спосіб члени хору не тільки ходили кождого вечера на проби і віддавали свій труд, але ще зложили хотяй малу, але щиру жертву на тих, котрі віддали все, що мали, а то й життє своє за волю та свободу України.

Г. Пипюк, дякоучитель.

РЕВОЛЮЦІЯ І СМІХ.

„Китайська революція, хоч яка небезпечна, має також і трохи веселого в собі", пише англійський справоздавець Персівел Філіпс із Ганков. „В Китаю все якось інакше, так що чужинець не сходить із дива. Товпа збирається з ненавистю і лютю в серці — а вибухає сміхом. На углі вулиці видно смерть, а в останній хвилі ця смерть перемінюється у жартуна". Філіпс подає кілька сцен революції зі сміхом: „Китайський піхотинець, із ногами розкряченими наче в павука, задержує двох англійців і вививає їм небезпечно багнетом поперед очи. Його косе лице викривилося від ненависти; одного Англійця він уже майже доторкнувся кінцем багнету. Англієць не дається випровадити з рівноваги; усміхається, знімає шапку і завішує її на багнеті. Вояк поглядає на шапку, сміється і вже сміються сердечно його товариші. Англійці можуть іти собі дальше без перешкоди. Інший вояк стоїть на варті при головнім почтовім будинку. Юрба рікша-кулісів счинила завзяту суперечку на його очах, так і видно, що поллється кров. Вояк поглядає люто на юрбу, на болото і зливний дощ. Але він не буде мішатися до суперечки: хтось украв йому його парасолю. Розшалiла товпа тиснеться перед будинком азійського нафтового товариства. Положення дуже небезпечне, як узагалі в Ганков при більших збіговищах. Чути підбурюючі промови. Перед штахетами стоять два полісмени і недопускають товпи. За штахетами є урядовці. Нараз роздається загальний сміх: кількох урядовців кормить полісменів крізь штахети тісточками. — Товпа пересувається Пекінською улицею з несамовитим криком: „Да! Да!" (Смерть! Смерть). За Європейцем, якого запримітили летить велике каміння. Йому дійсно прийшов би кінець, коли б камінь поцілив його. На углі вулиці стоїть маленька європейська дівчинка. Вона йде зі школи, під пахою у неї книжки. Їй певно не більше як сім літ, але вона сміло глядить у викривлені лиця. Аж тут впереді зашпотався якийсь кулі й упав на землю. І дівчинка сміється, коли він знову підвівся а він і собі у сміх. Товпа також сміється й перепускає в спокою дівчинку з її книжками".

ПЛЕКАННЯ РУК 3,000 ЛІТ ПЕРЕД ХРИСТОМ.

Біля місцевости Ур (у Мезопотамії) ведуться розкопки. Недавно відкопали гробниці, які походять з 3,000 літ перед народженням Христа. В гробницях найдено богато предметів із дорогоцінних металів. Є то предмети для особистої і кухонної потреби. Між тими предметами є діяманти, золоті ланцюхи, нараменники і ковтки і богато амулетів. Майже в кождій гробниці найдено мідяні предмети: ножі, списи, кухонна посудина, мечі. Найдено все, що є потрібне для плекання рук. Предмети ці вироблені по мистецьки і гарно закрашені. Розкопки переводить експедиція британського музею разом із музеєм Пенсилвенійського університету.

Михайло Зощенко.

ЩАСТЯ.

Деколи збирає мене охота підійти до незнакомої людини і спитати:

— Ну, брате, як тобі живеться? Чи вдоволений ти твоїм життям? Чи мав ти щастя?

Передовсім з того часу, як я набавився жолудкового катару, питаюся я так неодного. Дехто відповідав жартом, дехто зачинав крутити, що жиє чудово, що краще не треба, що дістає найвищу платню, вдоволений з родини. Лише один відповів мені на це питання поважно і докладно. То був мій приятель Іван Фомич Теслів, по званню скляр.

— Щастя? — спитав він мене. — Якже? Самособою я мав і щастя в мойому житті.

— Ну, а було то велике щастя?

— Ба, чи воно було велике чи мале, цього не знаю, але мені остався спомин на ціле життя.

Іван Фомич викурив дві папироски, зібрав думки й став розказувати:

— Було то може тому двадцять або двадцять пять літ. Я був тоді молодий і гарний, вуса носив високо підкручені і подобався сам собі. І знаєш, я все ждав щастя, що мало прийти до мене. Але літа минали, а не сталося нічого надзвичайного. І так я навіть не запримітив, як я заручився, як на весіллі побився з родиною моєї жінки, як жінка потім привела на світ дитину, як жінка померла, як померла також дитина — все пішло тихо й гладко і не було в цьому якогось надзвичайного щастя.

Але раз, 27-го листопада, пішов я на роботу, а по роботі під вечір пішов до гостинниці і казав дати собі чай. Сиджу я так, пю чай тай думаю: „Так минають літа за літами, а щастя навіть не видати!"

І коли я думав таке, чую рижні голоси. Обертаюся — господар вимахує руками, послугач вимахує руками, а перед ними стоїть салдат і хоче сісти біля столика. Але господар викидає його і не позволяє сісти йому.

— Ні! — кричить він — вам, салдатам, заборонено сідати в гостинницях при столі! Інакше я мусів би заплатити кару. Забирайся, голубчику!

Але салдат пяний і таки хоче сісти. Вкінці гості помагають господареві і викидають салдата. Та як салдат найшовся на вулиці; хапає камінь і тарах! — у виставову шибу. А сам утікає.

А шиба ця величиною 2×3 метри, — коштує великі гроші. Господареві трясуться руки й ноги. Він сів, трясе головою і не важиться глянути на вікно.

— Панове, — кричить він — цей салдат знищив мене! Нині субота, завтра неділя — два дні без шиби! Де я найду скляра? А як не буде шиби, гості заберуться.

А гості дійсно невдоволені. — „Тягне, — кажуть вони. — Ми хочемо сидіти в теплі, а тут така діра!"

Я мерщій ставлю склянку з чаєм на стіл, чайник накриваю шапкою, щоби чай не вистиг, і холоднокровно підходжу до господаря.

— Я скляр, — кажу.

Господар повеселішав, порахував гроші у касі і спитав, що буде коштувати шиба, та чи не можна би зложити її з кусеня.

— Ні, — кажу — з кусенів годі. Треба мати цілу шибу 2×3 метри. А коштуватиме така шиба сімдесять пять рублів. То без конкуренції.

— Що? — видивився господар. — Чи ти збожеволів? Сідай собі знову і пий чай!

— За такі гроші, то краще затками діру периною.

І зараз казав жінці побігти у хату, принести перину. Затикає нею діру. Одначе перина не тримається, паде раз на двір, раз до середини, а всі гості сміються. Дехто навіть розсердився: темно і негарно так пити чай. А один навіть устає і каже: „Я і вдома можу дивитися на перину. Навіщо мені вашої перини?"

Тепер господар знову підійшов до мене і просить мене, щоби я якстій приніс шибу та вложив мені гроші у руку. Я вже навіть не допив чаю, біжу. Приходжу до складу скла — замкнений. Кличу прошу. Впустили мене...

Тож уеє пішло так, як я подумав собі, а навіть ліпше. Шиба 2×3 коштувала тридцять пять рублів, за доставу шиби заплатив я ще пять рублів, разом сорок рублів.

І вже шиба вставлена.

Я допив чай, казав подати собі риби в галяреті а потім горівку. Зів я все, заточуючись вийшов із гостинниці — а в руках чистих тридцять рублів!

То-то пив я тоді! Два тижні пив!... Хотів я ще купити собі нові штани, але на це не вистарчило вже грошей.

Так, так, любий приятелю! Як бачиш, мав я в мойому життю щастя. Але лише раз. Решта життя перейшло мені спокійно, великого щастя я більше не зазнав ніколи.

Іван Фомич замовк. А я завистно поглядав на приятеля. В мойому життi не було навіть такого щастя.

Або може я не запримітив його?...

Переклав **Михайло Хароль.**

РУКА ЄГИПЕТСЬКОЇ МУМІЇ.

Англійський письменник і спірітист Конан Дойл є власником багатого приватного музею.

Тисячі цікавих людей притягає до цього музею рука египетської мумії аперед 4-ох тисяч літ, яка находиться в золотій скрині. Руку цю відкопано в одному з королівських гробівців.

Загадка цеї руки непокоїла египтольогів. Вкінці присуджено її якійсь египетській жерцині-віщунці.

Постійна температура руки є понад 37° Ц. Є це температура живої людини. Цього явища ніхто не може пояснити. Деякі скептики підозрівають підступ і обман. Однак особа Конана Дойла й власника скарбу, вченого египтольога сер Адамса, відкидують цього рода підозріння.

Серед загалу ходять віруванія, що дотик цеї руки приносить щастя. Сер Адамс має десятки листів з подякою від осіб, які ствердили на собі добродійний вплив дотику руки египетської жерцині. За цю руку заплатив сер Артур Адамс 1 мілион долярів. Сьогодня нема ціни, за яку продав би ці реліквії.

Дорогоцінні скарби спочили в музею Конана Дойла, а з цілого краю спішать до нього люде, щоби на власні очі побачити цю несамовиту руку египетської мумії.

— Як то, вчора ви обняли щойно цю посаду, а нині вже хочете зачету? А що буде, як ви примiром завтра вмрете?

— О, пане директор! я працював уже в богато установах, часто брав зачети, а е на щось подібного не позволив собі ні разу!

